

فرا تر از خبر

شورش در قلب اورشلیم؛ کافه‌ای که جرأت کرده شنبه‌ها باز باشد

فرنوش رام - اسرائیل

۱۳/مرداد/۱۴۰۵

Cafe Basimta (Courtesy Photo)

تجمع گروهی از جوانان مذهبی افراطی در مقابل کافه «بسیمتا بیروشلائییم» در اورشلیم در اعتراض به باز بودن آن در روز شنبه

هر عصر روزهای آدینه با فرارسیدن ساعت «شب‌ات» (شنبه مقدس)، بوقی بلند در سراسر اورشلیم طنین‌انداز می‌شود تا مانند گذشته‌های دور به ساکنین خبر بدهد که «شب‌ات» حلول یافته و کارهایی که انجام آن مکروه است، انجام نشود؛ مانند سوار شدن به تاکسی و اتوبوس و قطار، و سخن گفتن از پول و کسب و کار.

به دنبال این طنین، مذهبیون جامعه خریدی در مرکز شهر و خیابان‌های باریک محله‌های خاص خود مانند «صد دروازه» («مئا شعاریم») به تکاپو می‌افتند تا هرچه سریع‌تر خود را به خانه برسانند.

غیرمذهبیون شهر که در صدشان در سال‌های اخیر رفته رفته کم شده است، نیز به خانه‌های خود می‌خزند؛ عمدتاً با پای پیاده و یا برای گرفتن آخرین تاکسی‌های باقی‌مانده شتاب به خرج می‌دهند.

آغاز «شب‌ات» در شهرهایی مانند اورشلیم یعنی این‌که رانندگان وسایل نقلیه عمومی حق کار کردن ندارند و کافه‌ها، رستوران‌ها، سینماها، تئاترها و هر باشگاه و کلوبی باید بسته شود.

طبق شرع که شهرداری آن را به صورت مصوبه لازم‌الاجرا در آورده است، این اماکن باید تنها بعد از پایان «شب‌ات» یعنی شامگاه شنبه باز شوند. روزها و اعیاد مذهبی دیگر نیز همین ترتیبات اجرا می‌شود.

این مصوبه‌ها از دیرباز همواره در اورشلیم و بسیاری از شهرهای مذهبی حاکم بوده و کمتر کسی هم از صاحبان کسب و کار تمایلی به نقض آن داشته است.

نمای داخلی از کافه بسیمتا

شورش در قلب اورشلیم؛ کافه‌ای که جرات کرده شنبه‌ها باز باشد

اکنون چند هفته است که صاحب یک کافه جدید در مرکز اورشلیم جرات به خرج داده و محل کسب خود را درست در قلب کوی و برزن‌های باستانی وسط شهر در روزهای شنبه باز می‌کند؛ کافه «بسیمتا بیروشلائییم» (بغل کوچه در اورشلیم).

خبر این رویداد که به محله‌های مذهبی شهر رسید صدها تن از جوانان مذهبی خود را به روبه‌روی کافه رسانده و شروع به تظاهرات کردند. برای مذهبیون حضور در تجمع‌های اعتراضی برای ترویج دین و شعائر مذهبی، در روزهای «شب‌ات» مستحب است.

با تکرار تجمع‌های اعتراضی در برابر کافه «بسیمتا» و اصرار صاحب کافه به تمرد در برابر آن‌ها، پلیس اورشلیم ناچار به دخالت شده تا خون کسی ریخته نشود.

پلیس دیگر می‌داند که هر شنبه باید چند ده تن از نیروهای زن و مرد خود را آن‌جا مستقر کند تا مذهبیون خشمگین که به بیدیش، زبان یهودیان اروپای شرقی در قرون گذشته، فریاد می‌زنند «شابس، شابس» (امروز «شنبه مقدس» است)، را از مشتری‌ها جدا کنند و امکان دهد که مشتری‌ها قهوه خود را بنوشند و کتابی بخوانند.

مشتریان پس از رویدادهای اخیر، تنها افرادی نیستند که برای مراوده با دوستان و نوشیدن قهوه به این محل می‌روند.

مشتریان غیرمذهبی بیشتری عامدانه بامداد هر شنبه می‌روند تا به مذهبیون بگویند «به ما کاری نداشته باشید، ما به محله‌های شما نمی‌آییم و ما را در محله‌های خودمان به حال خود رها کنید».

نمای بیرونی کافه بسیمتا

در محله‌های مذهبی پرشمار چه خبر است؟

تعداد محله‌های مذهبی شهر که از مرکز اورشلیم هم دور نیست، در قیاس با گذشته به میزان محسوسی افزایش یافته است.

از دیرباز در این محله‌ها که خود شهرکی در شهر هستند، با پارچه نوشته‌های متعدد به زنان و دختران هشدار داده می‌شود که لباس باوقار به تن داشته باشند؛ آستین‌دار و دامن بلند.

از دیرباز رسم بوده که هر «شب‌ات»، مذهبیون محله‌هایشان را با مانع فلزی به روی رفت‌وآمد دیگران بسته و به برج و باروی خاص خود تبدیل می‌کنند.

اما در دوره اخیر پارچه نوشته‌ها و بیانیه‌های چسبیده به در و دیوارها در محله‌های مذهبیون علیه خدمت در ارتش نیز به وفور به چشم می‌خورد.

این بیانیه‌ها، بر اساس گفته‌های حاخام‌ها، از جوانان جامعه مذهبی می‌خواهد که از خدمت در ارتش سر باز زنند. حاخام‌ها می‌گویند خدمت سربازی مردان جوان به جای خواندن دروس مذهبی در «یشیواها» (حوزه‌های علمیه یهودی) ممکن است آن‌ها را در ارتش در کنار دختران سرباز «به فساد بکشاند».

ارتش از چند سال پیش برای خدمت مذهبیون، لشکر ویژه «حشمونائیم» را برپا کرده که دختران سرباز عضو آن نیستند.

ارتش همچنین امکان داده که مذهب‌یون تمامی نیایش‌ها و آیین‌های مورد نظر خود را برگزار کنند اما شمار سربازان مذهبی که حتی پس از حمله گروه افراطی حماس به اسرائیل، به ارتش رفته‌اند، به شدت کم است.

رسانه‌ها هر از گاهی گزارش‌هایی منتشر می‌کنند که این یا آن سرباز مذهبی هنگام عبور با اونیفورم ارتش از محله «صد دروازه» برای بازگشت به خانه و طی یک مرخصی کوتاه، از جوانان مذهبی امثال خود کتک خورده و پلیس دخالت کرده است.

مذهب‌یون جوان هر روز در برابر اداره ثبت‌نام سربازان در ورودی اورشلیم تظاهرات می‌کنند تا بگویند که باید معاف شده و حاضر به رفتن به سربازی نیستند. در مواردی نیز چند حاخام ارشد، برای حمایت، به آن‌ها پیوسته و خیابان‌ها را مسدود می‌کنند.

چند ده کیلومتر دورتر، در شهر بنی‌براک در نزدیکی تل‌آویو که تقریباً تمامی ساکنین آن مذهب‌یون افراطی هستند، به تازگی برخی پیاده‌روها را زنانه و مردانه کرده‌اند؛ شهردار مدعی شده که این دستور او نبوده، بلکه مردم شهر خود نظر حاخام‌ها را رعایت کرده‌اند.

این همان اتفاقی است که چندی پیش در شهر بیت‌شمش رخ داد؛ شهری تقریباً چسبیده به اورشلیم که سکولارهای آن در سال‌های اخیر به شدت کم شده و مذهب‌یون با حضور در تقریباً تمامی محله‌های آن، موازین خاص زندگی خود را برقرار می‌کنند.

یوئل بن داوید، صاحب کافه بسیمتا، همراه با همسرش آدل بن داوید

«احضاریه خدمت در ارتش را پاره کنید»

پس از حمله گروه افراطی حماس به اسرائیل و آغاز جنگ‌های اسرائیل در غزه، سپس لبنان و استقرار نظامیان در سوریه، بحث داغ جامعه اسرائیل این بوده که چرا نیروهای ذخیره باید مرتب به ارتش بروند اما هنوز مردان جوان جامعه مذهبی از خدمت معاف باشند.

حاخام ارشد اسحاق یوسف خطاب به مقلدان خود گفت: اگر احضاریه ارتش را گرفتید، آن را پاره کنید؛ کاری که من به نوه‌هایم گفته‌ام.

با وجود التهاب شدید جامعه حول این موضوع، پارلمان اسرائیل هفته گذشته در آخرین روزهای کاری خود پیش از انحلال این دوره تا انتخابات پیش رو، قوانین متعددی را به سود مذهب‌یون افراطی تصویب کرد.

در آن چند روز، بنیامین نتانیاهو و اعضای ائتلاف مذهبی و راست‌گرای دولت اسرائیل تقریباً به خانه نرفتند و مشغول رای دادن در راستای خواسته‌های احزاب مذهبی بودند، از جمله صدها میلیون دلار به سود مؤسسات این بخش از جامعه تصویب شد. این در حالی است که دوره خدمت سربازی مردان دیگر که قرار بود کاهش یابد، به دلیل نبود نیروی ذخیره کافی، به روال پیشین باقی ماند.

همچنین پارلمان اسرائیل معافیت مردان جوان مذهبی از خدمت در ارتش را گسترش داد. مخالفان با شکایت به دیوان عالی، خواهان لغو این مصوبه شدند.

حتی اگر دیوان حکم لغو را بدهد، هنوز قدرت حاخام‌ها برای جلوگیری از سربازی رفتن مردان جوان مذهبی، بیشتر از دیوان عالی است.

امید نتانیاهو به تشکیل دولت بعدی با حمایت احزاب مذهبی

بنیامین نتانیاهو و حزب او، لیکود، امیدوارند که پس از انتخابات مهرماه امسال نیز دوباره با همراهی احزاب مذهبی افراطی دولت بعدی را تشکیل دهند و مانع از افتادن دولت به دست احزابی شوند که غیرمذهبی‌ها، شامل راستگرایان، از رای‌دهندگان به آن‌ها هستند.

نظرسنجی‌ها نشان داده که احزاب مذهبی در انتخابات پیش رو قدرت بیشتری کسب خواهند کرد و ممکن است ۲۹ کرسی از ۱۲۰ کرسی کنست را به دست آورند.

در حال حاضر حدود ۲۲ درصد از جامعه اسرائیل را مردمان حریدی و مذهبی افراطی تشکیل می‌دهند و ۳۳ درصد دیگر هم خود را مذهبی سنتی توصیف می‌کنند. در هر حال، هر روز از شمار افراد مذهبی سنتی و غیرمذهبی کم شده و بر شمار حریدی‌ها افزوده می‌شود.

هر فرد آشنا به شهرها، هنگام عبور از خیابان‌ها و کوچه‌ها و مشاهده شمار بیشتر مذهبیونی که برای برگزاری نیایش‌های روزانه به سوی کنیسه‌ها می‌روند، افزایش تمایل به مذهب را به خوبی در برابر چشم خود می‌بیند؛ در هر محله و کوچه‌ای به میزان زیادی خانه‌ها و ساختمان‌ها به کنیسه تبدیل شده است.

مذهبیون در سال‌های اخیر رسانه‌های بیشتری برای ترویج افکار خود به خدمت گرفته و حزب لیکود نیز به تازگی با حمایت آن‌ها، طرح وزیر ارتباطات، شلومو قرعی، را که خود مذهبی است، برای تشدید نظارت بر کار رسانه‌های دیگر تصویب کرد.

کم نیستند کسانی که می‌گویند مذهبی‌تر شدن و همچنین راستگراتر شدن جامعه یکی از نتایج تشدید عملیات ایران و گروه‌های نیابتی‌اش علیه اسرائیل برای نابودکردن این کشور است.

این روند اجتماعی به‌ویژه پس از حمله گروه افراطی حماس به اسرائیل تشدید شده و بسیاری از خانواده‌ها را به سوی تکیه به دین و مذهب برای بقا و امنیت خود کشانده است. رشد چشمگیر یهودستیزی در اروپا، آمریکا و کانادا نیز یهودیان آن کشورها را برای زندگی مذهبی‌تر در اسرائیل به این کشور سوق داده است.

Cafe Basimta (Courtesy Photo)

نمای دیگری از کافه بسیمتا

قوانین مدنی از آغاز برپایی دولت اسرائیل توسط پایه‌گذاران آن که همگی چهره‌های غیرمذهبی بودند، هنوز سکولار است.

اکثر وزیران و مسئولان نهادها، فرماندهان ارتش و خود بنیامین نتانیاهو افرادی سکولار هستند.

دیوان عالی هنوز بر اساس قوانین سکولار حق لغو تحمیل‌های مذهبی را دارد اما برای مذهب‌یون افراطی احکام حاخام‌ها فراتر از آرای دیوان عالی عمل کرده است.

نظر به تشدید تحمیل‌ها به غیرمذهب‌یون و قدرت‌یابی مذهب‌یون افراطی با تکیه به تقویت بودجه و حمایت‌های دولتی، افرادی در برخی رسانه‌ها می‌پرسند این‌جا اسرائیل است یا جمهوری مذهبی ایران؟

این گروه می‌گویند نباید گذاشت جامعه شبیه حکومت کشوری شود که اسرائیل از نبردهای در سایه با آن، در یک سال و نیم اخیر به جنگ رودرو، رسیده است.

این مطلب بخشی از:

فراتر از خبر

از گوشه و کنار جهان

بایگانی